

De nieuwe Wet natuurbescherming

Tekst:

Peter H.C. Lina, Naturalis Biodiversity Center, Leiden

Op 1 januari van dit jaar is de nieuwe Wet natuurbescherming in werking getreden. Deze wet vervangt de Natuurbeschermingswet, de Flora- en faunawet en de Boswet, die per gelijke datum werden ingetrokken. Wie bij plaagdieren betrokken is en vóór 1 januari te maken had met de Flora- en faunawet, krijgt nu te maken met de nieuwe wet. In de volgende nummers van DIERPLAGEN Informatie zullen wij meer in detail ingaan op onderdelen van de Wet natuurbescherming die voor plaagdierbestrijders van belang kunnen zijn.

Is het echt zo dat je een egel in winterslaap nu opzettelijk mag verstoren?

Rol van de provincies

Op grond van de Flora- en faunawet waren de provincies vooral belast met het verlenen van ontheffingen. Deze hadden betrekking op het bestrijden van aanzienlijke schade of overlast door beschermde inheemse diersoorten, of andere diersoorten of verwilderde dieren, mits er ten aanzien van beschermde diersoorten geen andere bevredigende oplossing bestond en deze niet in hun voortbestaan werden bedreigd. Onder 'andere diersoorten' wordt hier onder meer verstaan: onbeschermde diersoorten, ontsnapte diersoorten die niet verwilderd zijn en illegaal uitgezette diersoorten.

Met de nieuwe wet krijgen de provincies de belangrijkste taken en bevoegdheden voor de uitvoering van het soortenbeleid van deze wet en heeft de Rijksoverheid zich hierin vrijwel geheel teruggetrokken. De provincies hebben ook een duidelijke verplichting gekregen om actieve beschermingsmaatregelen te nemen voor soorten die dat nodig hebben. Daarnaast hebben ze de bevoegdheden om gebieden aan te wijzen die van provinciaal belang zijn vanwege de natuur- en landschappelijke waarde. Tot de bevoegdheden van de provincies behoort ook het verlenen van vrijstellingen en ontheffingen, niet alleen als het gaat om schade- of overlastbestrijding, maar ook om bijvoorbeeld zieke, gewonde of anderszins niet valide beschermde diersoorten op te vangen en te verzorgen. Daarnaast horen provincies aanvragen voor wetenschappelijk onderzoek aan beschermde dieren in behandeling te nemen. Dit laatste kan de vraag oproepen of er bij alle provincies voldoende wetenschappelijke onderlegdheid aanwezig is om dergelijke aanvragen op hun merites te kunnen beoordelen. Zoals het er nu naar uitziet is er geen gemeenschappelijk beleid voor het verlenen van een vrijstelling of ontheffing en kan eenzelfde aanvraag bij verschillende provincies wisse-

lend beoordeeld worden en dus ook bij de ene provincie worden gehonoreerd en bij de andere provincie worden afgewezen. We zullen de Wet natuurbescherming hierna kortweg de Wet noemen en we zullen ons in dit artikel beperken tot de zoogdieren.

Beschermde zoogdieren

De Wet kent twee categorieën van beschermde zoogdieren. De eerste categorie betreft in het wild levende zoogdiersoorten die op grond van enkele internationale verdragen zijn beschermd. Deze internationale verdragen zijn de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn. In tabel 1 staan de soorten uit de eerste categorie vermeld die in Nederland voorkomen of kunnen voorkomen. Deze diersoorten staan overigens niet expliciet vermeld in een bijlage van de Wet. De zoogdiersoorten van de tweede categorie (zie tabel 2) staan niet in de bijlagen van de hiervoor genoemde verdragen, maar hebben toch nationale wettelijke bescherming nodig. Deze soorten worden wél genoemd in een bijlage van de Wet.

Voor de zoogdiersoorten van de eerste categorie is het verboden deze in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, ze opzettelijk te verstoren en hun voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen.

Voor de soorten van de tweede categorie is het verboden deze opzettelijk te doden of te vangen dan wel de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen. Kennelijk is het bij deze categorie niet verboden de dieren opzettelijk te verstoren.

In de Wet staat expliciet vermeld dat deze verbodsbepalingen niet van toepassing zijn op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis wanneer deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden. Voor de huisspitsmuis was dit ook geregeld in het Besluit vrijstelling beschermde diersoorten van de Flora- en faunawet.

Status van mol, zwarte rat, bruine rat en huismuis

Werden in artikel 4 van de voormalige

Flora- en faunawet de zwarte en bruine rat en de huismuis nog expliciet vermeld als niet-beschermde diersoorten, in de nieuwe Wet worden zij in het geheel niet meer met name genoemd en daarmee blijven zij dus onbeschermde diersoorten. Dat wil niet zeggen dat ze met alle mogelijke vangmiddelen mogen worden gevangen en gedood. Tot de verboden vangmiddelen, die ook gelden voor onbeschermde zoogdieren, behoren onder meer lijm, rodenators en klemmen, met uitzondering van klemmen die uitsluitend geschikt en bestemd zijn voor het vangen en doden van mollen, zwarte ratten, bruine ratten en huismuizen. Ook bij het vangen en doden van bruine en zwarte rat, huismuis en mol met de toegestane vangmiddelen is het wettelijk bepaald dat daarbij onnodig lijden van een dier moet worden voorkomen. Het gebruik van toegestane vangmiddelen binnen en buiten gebouwen wordt in het volgende nummer van DIERPLAGEN Informatie verder belicht.

Omgevingswet

De Wet natuurbescherming is waarschijnlijk geen lang leven beschoren omdat er op dit moment een Omgevingswet wordt ontwikkeld die voorziet in een nieuw, integraal wettelijk kader voor de fysieke leefomgeving. Hierbij wordt een groot aantal wetten op het gebied van bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening en natuurbescherming gebundeld. De Wet natuurbescherming zal in de nieuwe Omgevingswet worden geïntegreerd door middel van een aanvullingswet.

Nieuwe nascholing: Plaagdierbeheersing en de Wet natuurbescherming (NS N1)

Deze nascholing is bedoeld voor iedereen die met plaagdierbeheersing te maken heeft en wil weten wat de nieuwe wet- en regelgeving voorschrijft. Cursisten leren onder andere hoe de wet is opgebouwd, welke dieren wel en niet beschermd zijn door de wet, hoe men ontheffingen regelt, welke vrijstellingen er bestaan en welke vangmiddelen zijn toegestaan.

Datum: 14 juni 2017

Locatie: KAD-Opleidingen, Wageningen

Tabel 1:

Zoogdiersoorten van categorie 1

- Alle soorten vleermuizen
- Alle soorten walvisachtigen
- Bever
- Hamster
- Hazelmuis
- Noordse woelmuis
- Walrus

Tabel 2:

Zoogdiersoorten van categorie 2

- Aardmuis
- Boommarter
- Bosmuis
- Bunzing
- Damhart
- Das
- Dwergmuis
- Dwergspitsmuis
- Edelhert
- Eekhoorn
- Egel
- Eikelmuis
- Gewone bosspitsmuis
- Gewone zeehond
- Grote bosmuis
- Grijs zeehond
- Haas
- Hermelijn
- Huisspitsmuis
- Konijn
- Molmuis
- Ondergrondse woelmuis
- Ree
- Rosse woelmuis
- Steenmarter
- Tweekleurige bosspitsmuis
- Veldmuis
- Vos
- Waterspitsmuis
- Wezel
- Wild zwijn
- Woelrat